

پیش‌گفتار

موضوع این کتاب، مکتوب‌نمودن یک فرهنگ صوتی است. مصالحتی که برای این کار احتیاج داریم عبارتند از یک سری علائم تصویری برای تداعی ارزش‌های صوتی و به‌کارگیری آن‌ها براساس نظم و یا سیستمی خاص. در انتخاب و به‌کارگیری این علائم باید نکاتی چند مدنظر قرار گیرد:

سادگی و روانی در هنگام فراگیری و کاربرد عملی، در برگرفتن نکات و خصوصیات اصلی موسیقی ایرانی، لطمه‌نزدن و مغایرنبودن با پندارهای اصولی این فرهنگ خاص موسیقایی (مانند نظم زمانی و نظم فواصل صداها و درجات)، مخلوط‌نکردن علائمی که برای ترسیم استخوان‌بندی اصلی و تزئینات فرعی به‌کار می‌روند و انتخاب روشی که از جهت تصویری، راهنما و هدایت‌کننده هنرجو به نحوه ساختار و جمله‌بندی این موسیقی باشد.

چون ترجمه صوت به تصویر به‌طور کامل و صددرصد امکان‌پذیر نیست باید آنچه را که مهم‌ترین و عام‌ترین عوامل در فرهنگ موسیقی ایرانی است انتخاب کنیم و موارد شخصی را همچنان در حیطه شفاهی آزاد بگذاریم. چنان‌که وقتی در نگارش یک زبان از خط استفاده می‌کنیم؛ جنس صدا، نحوه تکلم، آهنگ کلام، مکث و تکیه در جملات و بسیاری خصوصیات دیگر ثبت نمی‌شود و نمی‌توان از روی نوشته به این خصوصیات پی برد؛ زیرا در نگارش کلام، این موارد در زمره مختصات شخصی و فردی متکلم محسوب می‌شود. این حدود آزادی فردی در کلام، نه تنها در موسیقی ایرانی صدق می‌کند، بلکه از مختصات مهم بیانی و هنری آن نیز هست. نکته دیگر، جمله‌بندی و نشان‌دادن رابطه جملات با هم است. به این منظور، با زیر هم قرار دادن جملات مرتبط با یکدیگر توجه هنرجو به این ساختار جمله‌بندی جلب شده است. مسئله تفکیک اصول از فروع مربوط به استفاده از علائم خاصی است که در این نگارش آمده و در ادامه تبیین خواهد شد.

امید است که این روش نت‌نویسی به پیشرفت و ترقی موسیقی ایرانی کمک کند و با این روش هنرجویان و پژوهشگران موسیقی بتوانند ارتباطی کتبی با این موسیقی برقرار کنند که از سادگی و گویایی بیش‌تری برخوردار باشد. این کتاب، درحقیقت تکمیل‌کننده روش جدید آموزشی و تئوریکی است که نگارنده در مورد موسیقی ایرانی تدوین و پیشنهاد کرده است. روشی که در آن موسیقی ایرانی باید در دو بخش مجزا، یعنی ساختار مُدال (مایگی) و ساختار ملودیک (نغمگی)، تفکیک و تفهیم شود. تئوری مربوط به سیستم مُدال موسیقی دستگامی ایران توسط نگارنده به چاپ رسیده است و بخش مربوط به تحلیل نغمات را هم اکنون پیش رو دارید.

داریوش طلانی

تهران، اردیبهشت ۱۳۷۴

فهرست نت‌ها

دستگاه شور

۲۵.....	۱۸. خارآ	۱.....	۱. درآمد
۲۶.....	۱۹. فجر	۲.....	۲. پنجه شعری
۲۷.....	۲۰. حزین	۳.....	۳. کرشمه
۲۸.....	۲۱. شور پایین دسته	۵.....	۴. رهاب
۲۹.....	۲۲. رهاب	۶.....	۵. اوج
۳۰.....	۲۳. چهارگوشه	۸.....	۶. ملانازی
۳۳.....	۲۴. مقدمه گرلیلی	۹.....	۷. نغمه اول
۳۵.....	۲۵. رضوی	۱۲.....	۸. نغمه دوم
۴۱.....	۲۶. شهناز	۱۴.....	۹. زیرکش سلمک
۴۳.....	۲۷. مقدمه قرچه	۱۶.....	۱۰. سلمک
۴۴.....	۲۸. قرچه	۱۷.....	۱۱. گلریز
۴۶.....	۲۹. شهناز کُت یا عاشق کُش	۱۹.....	۱۲. مجلس افروز
۴۷.....	۳۰. گرلیلی	۲۰.....	۱۳. غزال
۵۱.....	۳۱. گرلیلی شستی	۲۱.....	۱۴. صفا
۵۳.....	۳۲. رنگ هشتری	۲۲.....	۱۵. بزرگ
۵۴.....	۳۳. رنگ شهر آشوب	۲۳.....	۱۶. کوچک
۶۸.....	۳۴. رنگ ضرب اصول	۲۴.....	۱۷. دوبیتی

آواز بیات کرد

۷۶.....	۴. حاجی حسنی	۷۱.....	۱. درآمد اول
۷۷.....	۵. درآمد سوم	۷۳.....	۲. درآمد دوم
۷۹.....	۶. درآمد چهارم	۷۵.....	۳. بسته‌نگار

آواز دشتی

۸۷.....	۴. حاجیانی	۸۲.....	۱. درآمد
۹۰.....	۵. غم‌انگیز	۸۳.....	۲. اوج
۹۱.....	۶. گیلکی	۸۵.....	۳. بیدگانی

آواز بیات تری

۱۰۵.....	۹. نغمه.....	۹۴.....	۱. درآمد اول.....
۱۰۶.....	۱۰. فیلی.....	۹۵.....	۲. دوگاه.....
۱۰۷.....	۱۱. شکسته.....	۹۶.....	۳. درآمد دوم.....
۱۰۸.....	۱۲. مهربانی.....	۹۸.....	۴. درآمد سوم.....
۱۱۰.....	۱۳. جامه دران.....	۱۰۰.....	۵. حاجی حسنی.....
۱۱۲.....	۱۴. مهدی ضرابی.....	۱۰۲.....	۶. بسته نگار.....
۱۱۴.....	۱۵. روح الارواح.....	۱۰۳.....	۷. زنگوله.....
۱۱۶.....	۱۶. قطار.....	۱۰۴.....	۸. خسروانی.....

آواز ابوعطا

۱۳۶.....	۵. بسته نگار.....	۱۱۹.....	۱. رامکلی.....
۱۳۹.....	۶. چهارپاره.....	۱۲۰.....	۲. درآمد.....
۱۳۳.....	۷. گبری.....	۱۲۲.....	۳. سیخی.....
		۱۲۴.....	۴. حجاز.....

آواز افشاری

۱۴۱.....	۳. عراق.....	۱۳۵.....	۱. درآمد.....
۱۴۴.....	۴. قرایی.....	۱۳۷.....	۲. بسته نگار.....

دستگاه سه گاه

۱۵۸.....	۸. بسته نگار.....	۱۴۷.....	۱. چهارمضراب.....
۱۵۹.....	۹. مویه.....	۱۴۹.....	۲. درآمد.....
۱۶۱.....	۱۰. مخالف.....	۱۵۰.....	۳. نغمه.....
۱۶۴.....	۱۱. حاجی حسنی.....	۱۵۱.....	۴. کرشمه.....
۱۶۶.....	۱۲. بسته نگار.....	۱۵۲.....	۵. کرشمه با مویه.....
۱۶۸.....	۱۳. مغلوب.....	۱۵۵.....	۶. زنگ شتر.....
۱۶۹.....	۱۴. نغمه.....	۱۵۷.....	۷. زابل.....

۱۷۶.....	۱۹. شاه ختایی	۱۷۱.....	۱۵. حزین
۱۷۷.....	۲۰. تخت طاقدیس	۱۷۳.....	۱۶. موبه
۱۷۸.....	۲۱. رنگ دلگشا	۱۷۴.....	۱۷. رهاب
		۱۷۵.....	۱۸. مسیحی

دستگاه نوا

۱۹۹.....	۱۲. عشیران	۱۸۱.....	۱. چهارمضراب
۲۰۰.....	۱۳. نیشابورک	۱۸۳.....	۲. درآمد اول
۲۰۲.....	۱۴. مجلسلی	۱۸۴.....	۳. درآمد دوم
۲۰۳.....	۱۵. خجسته	۱۸۷.....	۴. کرشمه
۲۰۵.....	۱۶. ملک حسین	۱۸۹.....	۵. گردونیه
۲۰۶.....	۱۷. حسین	۱۹۱.....	۶. نغمه
۲۰۸.....	۱۸. بوسلیک	۱۹۲.....	۷. بیات راجه
۲۰۹.....	۱۹. نیریز	۱۹۳.....	۸. حزین
۲۱۱.....	۲۰. رنگ نستاری	۱۹۵.....	۹. عشاق
۲۱۴.....	۲۱. رنگ نوا	۱۹۷.....	۱۰. نهفت
		۱۹۸.....	۱۱. گوشت

دستگاه همایون

۲۳۵.....	۱۰. باوی با چهارمضراب	۲۱۸.....	۱. چهارمضراب
۲۳۷.....	۱۱. سوز و گداز	۲۲۰.....	۲. درآمد اول
۲۳۹.....	۱۲. ابوالچپ	۲۲۱.....	۳. درآمد دوم
۲۴۰.....	۱۳. لیلی و مجنون	۲۲۳.....	۴. موالیان
۲۴۱.....	۱۴. راوندی	۲۲۵.....	۵. چکاوک
۲۴۲.....	۱۵. نوروز عرب	۲۲۷.....	۶. طرز
۲۴۴.....	۱۶. نوروز صبا	۲۲۹.....	۷. بیداد
۲۴۶.....	۱۷. نوروز خارا	۲۳۱.....	۸. بیداد کت
۲۴۷.....	۱۸. نفیر	۲۳۲.....	۹. نی داود

۲۵۴..... مؤالف .۲۴	۲۴۸..... ۱۹. فرنگ با شوشتری گردان
۲۵۵..... بختیاری با مؤالف .۲۵	۲۵۰..... ۲۰. شوشتری
۲۵۷..... عزال .۲۶	۲۵۱..... ۲۱. جامه‌دران
۲۵۹..... دناسری .۲۷	۲۵۲..... ۲۲. راز و نیاز
۲۶۰..... رنگ فرح .۲۸	۲۵۳..... ۲۳. میگلنی

آواز بیات اصفهان

۲۷۳..... ۴. نغمه	۲۶۳..... ۱. درآمد
۲۷۶..... ۵. سوز و گداز	۲۶۶..... ۲. جامه‌دران
	۲۶۸..... ۳. بیات راجه و فرود

دستگاه چهارگاه

۳۰۳..... ۱۸. پس حصار	۲۷۷..... ۱. درآمد اول
۳۰۵..... ۱۹. مویه	۲۷۸..... ۲. درآمد دوم
۳۰۶..... ۲۰. مخالف	۲۸۰..... ۳. درآمد سوم: پیش‌زنگوله و زنگوله
۳۰۹..... ۲۱. حاجی حسنی	۲۸۲..... ۴. درآمد چهارم
۳۱۱..... ۲۲. بسته‌نگار	۲۸۴..... ۵. نغمه
۳۱۳..... ۲۳. مغلوب	۲۸۵..... ۶. کرشمه
۳۱۴..... ۲۴. نغمه	۲۸۶..... ۷. کرشمه با مویه
۳۱۶..... ۲۵. حزین	۲۸۹..... ۸. زنگ شتر
۳۱۸..... ۲۶. حدی	۲۹۱..... ۹. زابل
۳۱۹..... ۲۷. پهلوی	۲۹۲..... ۱۰. بسته‌نگار
۳۲۰..... ۲۸. رجز	۲۹۳..... ۱۱. مویه
۳۲۱..... ۲۹. منصورى	۲۹۴..... ۱۲. فرود
۳۲۳..... ۳۰. منصورى، قسمت دوم	۲۹۵..... ۱۳. حصار
۳۲۵..... ۳۱. منصورى، قسمت سوم	۲۹۷..... ۱۴. حصار، قسمت دوم
۳۲۸..... ۳۲. لزگی	۲۹۸..... ۱۵. حصار، قسمت سوم
۳۳۰..... ۳۳. متن و حاشیه	۳۰۰..... ۱۶. حصار، قسمت چهارم
۳۳۱..... ۳۴. رنگ شهر آشوب	۳۰۱..... ۱۷. چهارمضرب حصار

دستگاه ماهور

۳۷۵.....	۲۰. نیریز	۳۳۷.....	۱. درآمد
۳۷۷.....	۲۱. شکسته	۳۳۸.....	۲. کرشمه
۳۸۰.....	۲۲. عراق	۳۴۰.....	۳. آواز
۳۸۱.....	۲۳. نهیب	۳۴۳.....	۴. مقدمه داد
۳۸۳.....	۲۴. مُحْتَبِر	۳۴۴.....	۵. داد
۳۸۴.....	۲۵. آشور آوند	۳۴۵.....	۶. مجلس افروز
۳۸۵.....	۲۶. اصفهانک	۳۴۸.....	۷. خسروانی
۳۸۶.....	۲۷. حزین	۳۵۰.....	۸. دلکش
۳۸۷.....	۲۸. کرشمه	۳۵۳.....	۹. چهارمضرب و فرود
۳۸۸.....	۲۹. زنگوله	۳۵۶.....	۱۰. خاوران
۳۸۹.....	۳۰. راک هندی	۳۵۹.....	۱۱. طربانگیز
۳۹۱.....	۳۱. راک کشمیر	۳۶۱.....	۱۲. نیشابورک
۳۹۲.....	۳۲. راک عبدالله	۳۶۳.....	۱۳. نصیرخانی یا طوسی
۳۹۴.....	۳۳. کرشمه راک	۳۶۵.....	۱۴. چهارپاره یا مرادخانی
۳۹۵.....	۳۴. صغیر راک	۳۶۶.....	۱۵. فیلی
۳۹۷.....	۳۵. رنگ حربی	۳۶۷.....	۱۶. ماهور صغیر
۴۰۰.....	۳۶. رنگ یکجوبه	۳۶۹.....	۱۷. آذربایجانی
۴۰۲.....	۳۷. رنگ شَلْخو	۳۷۱.....	۱۸. حصار ماهور یا ابول
۴۰۴.....	۳۸. ساقی نامه، کشته و صوفی نامه	۳۷۴.....	۱۹. زیرافکند

دستگاه راست پنجگاه

۴۱۵.....	۷. پنجگاه	۴۰۶.....	۱. درآمد
۴۱۶.....	۸. سپهر	۴۰۸.....	۲. درآمد دوم، زنگ شتر
۴۱۸.....	۹. عشاق	۴۱۰.....	۳. زنگوله
۴۲۱.....	۱۰. نیریز	۴۱۲.....	۴. پروانه
۴۲۳.....	۱۱. بیات عجم	۴۱۳.....	۵. خسروانی
۴۲۴.....	۱۲. بحر نور	۴۱۴.....	۶. روح افزا

۴۳۴.....	۱۹. نوروز عرب	۴۲۵.....	۱۳. قزچه
۴۳۶.....	۲۰. نوروز صبا	۴۲۶.....	۱۴. مُبرقع
۴۳۸.....	۲۱. نوروز خارا	۴۲۸.....	۱۵. طرز
۴۴۰.....	۲۲. ماوراءالنهر	۴۳۱.....	۱۶. ابوالحپ
۴۴۲.....	۲۳. نفیر	۴۳۲.....	۱۷. لیلی و محنون
۴۴۳.....	۲۴. فرنگ	۴۳۳.....	۱۸. راوندی

شہناز
Shahnâz

The musical score for 'Shahnâz' consists of 11 staves of music. The notation is in a single system with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature. The score includes various rhythmic patterns and melodic lines, often marked with 'V' above the notes. The staves are numbered 1 through 11. Staff 1 starts with a single 'V' above a group of notes. Staff 2 has a '2' above the staff and a 'V' above a group of notes. Staff 3 has a '3' above the staff and two 'V' marks above groups of notes, with a '2' at the end of the staff. Staff 4 has a '4' above the staff and four 'V' marks above groups of notes, with a '2' at the end. Staff 5 has a '5' above the staff and three 'V' marks above groups of notes, with a '3' at the end. Staff 6 has a '6' above the staff and four 'V' marks above groups of notes, with a '4' at the end. Staff 7 has a '7' above the staff and several 'V' marks above groups of notes, with a '4', a '2', and another '2' at the end. Staff 8 has an '8' above the staff and a '3' below a triplet of notes, with several 'V' marks above groups of notes. Staff 9 has a '9' above the staff and a '3' above a group of notes, with several 'V' marks above groups of notes. Staff 10 has a '10' above the staff and '2', '3', and '2' below groups of notes, with several 'V' marks above groups of notes. Staff 11 has a '11' above the staff and several 'V' marks above groups of notes.